

REFERAT Psykiatri- og socialudvalget d. 11-06-2024

Mødedato Tirsdag d. 11. juni 2024 kl. 13:00

Mødested B4, 1. sal, Regionshuset Viborg

Indholdsfortegnelse

Tema: Orientering om regler og procedurer for udgang i retspsykiatrien # (kl. 13.00-13.45).....	3
Tema: Digitalisering i psykiatrien med fokus på patient- og pårørenderettede tiltag # (kl. 13.45-14.1	4
Orientering om status på Socialområdets målbillede.....	5
Orientering om status på styrkelse af samarbejdet med kommunerne på Socialområdet #.....	7
Orientering om status på tilsyn på Socialområdet i Region Midtjylland.....	9
Region Midtjyllands arbejde med sociale investeringer.....	11
Udbredelse af et regionsdækkende OPUS-tilbud i Region Midtjylland.....	13
Orientering om status på etablering af dobbeltdiagnosebehandlingstilbud #.....	15
Orientering om status på områder med alvorlige kapacitetsudfordringer.....	17
Orientering om status på tvang i Psykiatrien, herunder ny partnerskabsaftale #.....	19
Orientering om status på tilsyn i Psykiatrien i Region Midtjylland #.....	22
Orientering om status på sundhedsområdets målbillede.....	24
Robustgørelse af akutområdet.....	27
Forberedelse af møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg #.....	30
Gensidig orientering #.....	31
Underskriftsark #.....	32

Punkt 1: Tema: Orientering om regler og procedurer for udgang i retspsykiatrien # (kl. 13.00-13.45)

1-31-72-25-24

Resume

På mødet orienteres om forskellen på idømmelse af straf og foranstaltning, typer af foranstaltningsdomme samt lovgivningsmæssige rammer og faste procedurer i forbindelse med udgang for retspsykiatriske patienter.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om rammer mm. i retspsykiatrien tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Som opfølgning på den tragiske sag fra marts 2024, hvor en patient på Retspsykiatrisk Afdeling i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien dræbte en medpatient, anmodede psykiatri- og socialudvalget om en orientering om regler og procedurer for udgang for retspsykiatriske patienter.

På mødet vil chefkonsulent Sille Boddum, Psykiatriens Ledelsessekretariat, ledende overlæge Karen Aalling, Retspsykiatrisk Afdeling, og direktør Tina Ebler orientere om forskellen på idømmelse af straf og foranstaltning, typer af foranstaltningsdomme samt lovgivningsmæssige rammer og øvrige faste procedurer i forbindelse med udgang for retspsykiatriske patienter.

Et baggrundsnotat, der beskriver disse emner, er vedlagt som bilag. De plancher, der vises på mødet, er også vedlagt til udvalgets medlemmer.

Beslutning

Punktet blev udsat.

Mette Guldborg, Anne Marie Nørgaard og Marianne Karlsrose var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Faktaark om retspsykiatrien

Punkt 2: Tema: Digitalisering i psykiatrien med fokus på patient- og pårønderrettede tiltag # (kl. 13.45-14.15)

1-31-72-25-24

Resume

Der orienteres om digitalisering i psykiatrien med fokus på patient- og pårønderrettede tiltag med henblik på en efterfølgende drøftelse af området.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen tages til efterretning, og

at digitalisering i psykiatrien drøftes.

Sagsfremstilling

Psykiatri- og socialudvalget har prioriteret "digitalisering" som et af de indsatsområder i psykiatriplanen, der skal arbejdes med i 2024.

Psykiatri- og socialudvalget har på den baggrund ønsket en drøftelse af digitalisering med fokus på patient- og pårønderrettede tiltag.

På mødet vil læge ph.d. Karen Kallesøe, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, holde et oplæg om dette tema. Der er endvidere vedlagt et baggrundsnotat om indsatsen.

I 2024 forbereder Psykiatrien endvidere indsatsen "det virtuelle hospital", som psykiatri- og socialudvalget vil blive orienteret om på mødet i november 2024.

Beslutning

Punktet blev udsat.

Mette Guldberg, Anne Marie Nørgaard og Marianne Karlsmose var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Notat om patient- og pårønderrettet digitalisering

Punkt 3: Orientering om status på Socialområdets målbillede

1-30-73-93-23

Resume

Opfølgningen på målbilledet for Socialområdet giver regionsrådet et overblik over resultaterne for indikatorerne i målbilledet pr. 1. kvartal 2024. For langt de fleste indikatorer gælder, at udviklingen er stabil, og at der dermed ikke er sket vedvarende forbedringer eller forværringer i seneste periode.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at status for målbilledets indikatorer pr. 1. kvartal 2024 tages til efterretning, og

at Socialområdets ledelsesberetning tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Målbilledet på Socialområdet er et styrings- og dialogredskab, som udstikker den overordnede vision og de underliggende strategispør og mål for Socialområdet i Region Midtjylland. Målbilledet er rammen for en flerårig planlægning af de socialfaglige indsatser på området.

Den overordnede vision i målbilledet udtrykker ønsket om at støtte den enkelte borger til en tilværelse som aktiv medborger. Socialområdet er til for den enkelte borger, og målet er at møde og støtte borgeren til en aktiv tilværelse med udgangspunkt i den enkelte borgers forudsætninger og ressourcer. Denne vision udmøntes i tre delstrategier og syv mål. Med henblik på afrapportering på målbilledet er der udviklet målindikatorer, som konkretiserer målene heri.

Målbilledrapporten baserer sig på i alt 18 indikatorer. Der er aktuelt indikatorer på seks af målbilledets i alt syv mål, mens der for målet Udvikling for borgeren i dag ikke er indikatorer.

Udvikling af målbilledet – nye og ændrede indikatorer

Socialområdet arbejder løbende med at forbedre målbilledet ved, i samarbejde med psykiatri- og socialudvalget, at udvikle nye indikatorer eller ved at ændre eksisterende indikatorer, så de i videst mulige omfang tager højde for den nuværende situation på Socialområdet.

Manglende data

I sidste afrapportering havde Socialområdet ikke adgang til opdaterede data for tre indikatorer, som ellers normalt opdateres ved hver afrapportering. Det drejede sig om data vedrørende personaleomsætning, magtanvendelser og vikarforbrug.

I denne afrapportering har Socialområdet igen adgang til personaleomsætningsdata, men der mangler fortsat data vedrørende magtdata (forventes klar til næste afrapportering) og vikardata (forventes jf. udmelding fra BI først klar i 4. kvartal 2024 eller første kvartal 2025).

Status Kommuneundersøgelsen

Tre af Socialområdets indikatorer bygger på kommuneundersøgelsen. Undersøgelsen for 2023 er p.t. færdigbehandlet, og tallene indgår i denne afrapportering. Psykiatri- og socialområdet behandler hovedresultaterne fra kommuneundersøgelsen i en særskilt sag på udvalgets møde i juni.

Målbilledet for 1. kvartal 2024

I det følgende kommenteres de indikatorer, hvor der er nye data. Kommenteringen af indikatorerne er struktureret efter målene i socialområdets målbillede. De mål, hvor der aktuelt ingen indikatorer er, eller hvor der ikke er nye/opdaterede data, fremgår således ikke.

Høj faglighed i indsatsen

Indikatoren "Andelen af uddannede pædagoger" ligger på nuværende tidspunkt stabilt, men er fortsat et fokusområde for socialledelsen.

Indikatoren "Andel Sundhedspersonale" har været stabil i sidste kvartal.

Indikatoren "Antal aktuelle VISO leverandøropgaver for Socialstyrelsen" er stabil, da de fleste nuværende udbud løber frem til 2025.

Sammenhæng i indsatsen

Indikatoren "Kommunernes vurdering af, om der er en god dialog om borgerens udvikling", er steget med 3 procentpoint til 76 %.

Kommunernes foretrukne eksterne valg

Indikatoren "Kommunernes overordnede tilfredshed med samarbejdet" er steget med 3 procentpoint til 82 %.

Indikatoren "Kommunernes vurdering af, om der er sammenhæng mellem det bestilte og det leverede", er steget med 8 procentpoint til 77 %.

God økonomi og relevant aktivitet

Stigningen i indikatoren "Kapacitetsudnyttelsesprocent", som socialområdet oplevede i slutningen af 2023, er fortsat i 1. kvartal 2024, og tendensen er nu signifikant, forstået på den måde at i mindst 7 af de seneste 8 måneder ligger indikatoren over medianen for de seneste 24 måneder. Det giver en grøn pil i afrapporteringen.

Indikatoren "Samlet Sygefravær" har været stabil i 1. kvartal af 2024 med de samme sæsonmæssige udsving, som ses de øvrige år.

Indikatoren "Årsresultat" viser et mindreforbrug på 30,0 mio. kr., heri er indregnet en overførsel fra tidligere år på 41,4 mio. kr. (ekskl. feriepengehensættelser) samt en tilbagebetaling til kommunerne på 24,9 mio. kr., så årets resultat isoleret set kan gøres op til -11,4 mio. kr.

Det forventede overskud opstår blandt andet på baggrund af forsat stigende indtægter samt overskud fra tidligere år. Det skal bemærkes, at konsekvenserne af trepartsaftalen om løn og arbejdsvilkår ikke er medregnet, da omfanget p.t. er usikkert.

Indikatoren "Personaleomsætning" har været stabil i sidste kvartal.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at status for målbilledets indikatorer pr. 1. kvartal 2024 tages til efterretning, og

at Socialområdets ledelsesberetning tages til efterretning, idet arbejdsmiljøindsatsen i Socialområdet i Region Midtjylland fremhæves.

Mette Guldborg, Anne Marie Nørgaard og Marianne Karlsmose var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Målbillede for Socialområdet i Region Midtjylland - 1. kvartal 2024

Ledelsesberetning for Socialområdet i Region Midtjylland - 1. kvartal 2024

Punkt 4: Orientering om status på styrkelse af samarbejdet med kommunerne på Socialområdet #

1-01-73-15-24

Resume

Et styrket samarbejde med kommunerne har været et centralt pejlemærke i Visions- og udviklingsplanen for Socialområdet i Region Midtjylland, der blev vedtaget af regionsrådet den 20. december 2023. Psykiatri- og socialudvalget får en statusorientering om denne indsats, herunder kommuneundersøgelsen for 2023, takstprojektet, matchning og etableringen af et årligt dialogmøde med kommunerne.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om det strategiske arbejde for et styrket samarbejde med kommunerne på socialområdet tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Med Visions- og udviklingsplanen, der blev vedtaget af regionsrådet den 20. december 2023, blev der sat politisk retning for det regionale socialområde i perioden 2024-27. Dels gennem vedtagelsen af en ny vision og dels gennem 15 pejlemærker og dertilhørende indsatser. Ét af pejlemærkerne går på, at Socialområdet i Region Midtjylland skal være en troværdig og attraktiv samarbejdspartner for kommunerne. Leverandøropgaven skal udføres økonomisk ansvarligt og med fokus på effektfulde indsatser.

Socialområdet i Region Midtjylland arbejder både med indsatser på et organisatorisk-strategisk niveau, hvor målet er at sikre en agil og robust organisation, der er lydør over for samarbejdspartnere. Desuden er der indsatser, eller konkrete handlinger, på borgerniveauet, som har til formål at sikre, at tilbuddene understøtter borgeren i at udleve sine ønsker, håb og drømme.

Kommuneundersøgelsen 2023

På borgerniveauet er kommuneundersøgelsen én af de konkrete tiltag, der tager afsæt i udvalgte borgerforløb. Undersøgelsen afdækker kommunale sagsbehandlernes oplevelse af samarbejdet samt kvaliteten på regionale sociale tilbud. Datagrundlaget i 2023 er besvarelser fra 61 sagsbehandlere og derfor er resultaterne her alene vist samlet for Socialområdet i Region Midtjylland.

Undersøgelsen viser, at cirka fire femtedele af sagsbehandlere i høj eller meget høj grad er overordnet tilfredse med samarbejdet med tilbuddene (82 %). Det er samme niveau som de foregående undersøgelser.

Resultaterne på det samlede socialområde viser, at sagsbehandlere er særligt tilfredse med følgende emner:

- Medarbejdernes kompetencer ift. borgernes udfordringer. Her er 90% af respondenterne tilfredse "i høj grad" og "i meget høj grad".
- Tilbuddenes arbejde med aftale mål fra handleplanen eller bestillingen. Her er 85 % af respondenterne tilfredse "i høj grad" og i "i meget høj grad".

Derimod udtrykker sagsbehandlerne mindst tilfredshed med følgende:

- Tilbuddets aktive inddragelse af borgeren i arbejdet med borgerens mål og delmål. Her er 71% af respondenterne tilfredse "i høj grad" og "i meget høj grad"
- Tilbuddets aktiviteter ift. den målgruppe, borgeren tilhører. Her er 74 % af respondenterne tilfredse "i høj grad" og "i meget høj grad"

I det vedlagte oplæg kan man blandt andet se flere resultater fra kommuneundersøgelsen 2023.

Der er en systematiseret opfølgning i Socialområdet på kommuneundersøgelsen, hvor socialledelsen og de lokale områdeledelser følger op på de konkrete resultater mhp. læring og kvalitetsforbedring. Således har socialledelsen på nuværende tidspunkt afholdt møder med samtlige specialområder for at sikre konkret handling og opfølgning på resultaterne fra kommuneundersøgelsen 2023.

Aktuelle indsatser fra Visions- og udviklingsplanen

På det organisatorisk-strategiske niveau arbejder Socialområdet i Region Midtjylland med en række konkrete indsatser. Herunder har socialledelsen årlige samarbejds møder med kommuner på forvaltningsniveau for at sikre den gode relation samt en konstruktiv dialog om aktuelle behov eller udfordringer.

Blandt Visions- og udviklingsplanens 2024-indsatser har der desuden været en ambition om at etablere et årligt dialogmøde med kommunerne på politisk niveau. Mødet har til hensigt at videndele om aktuelle emner og styrke samarbejdet på tværs. Arbejdet med denne konkrete indsats er dog blevet udsat, indtil Sundhedsstrukturkommissionen har offentliggjort sine anbefalinger, hvilket forventeligt sker i løbet af sommeren 2024.

Derudover er der igangværende indsatser i forhold til et nyt takstgrundlag, der skal være med til at sikre gennemsigtighed i taksterne, så kommunernes ønsker og behov imødekommes. I 2024 pågår et pilotprojekt, hvor det nye takstgrundlag afprøves i Specialområde Socialpsykiatri Voksne med henblik på implementering i alle specialområder fra 2025.

Desuden pågår der et arbejde med at professionalisere matchningen mellem borgere og regionens sociale tilbud, så kommunerne oplever en mere ensartet praksis på tværs af tilbud og specialområder. Dette skal bidrage til at sikre fleksible sektorovergange og det rette match mellem borger og tilbud. Der gives ligeledes en status på disse indsatser på udvalgmødet.

Socialdirektør Ann-Britt Wetche vil på mødet orientere nærmere om kommuneundersøgelsen for 2023 og Socialområdets samarbejde med kommunerne, herunder om hvordan Socialområdet løbende arbejder med at være en attraktiv samarbejdspartner for kommunerne.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget tog orienteringen om det strategiske arbejde for et styrket samarbejde med kommunerne på socialområdet til efterretning.

Punkt 5: Orientering om status på tilsyn på Socialområdet i Region Midtjylland

1-30-73-44-24

Resume

Psykiatri- og socialudvalget får en status på tilsyn i Socialområdet i Region Midtjylland for 2022 og 2023. Afrapporteringen omfatter tilsyn fra Styrelsen for Patientsikkerhed, Socialtilsynet og Arbejdstilsynet.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om status på tilsyn på Socialområdet i Region Midtjylland tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Psykiatri- og socialudvalget har aftalt, at udvalget skal have en årlig status på tilsyn i Socialområdet i Region Midtjylland. Der er i en anden sag på dagsordenen en tilsvarende status på tilsyn i Psykiatrien i Region Midtjylland.

Den årlige status erstatter den tidligere kvartalsvise orientering om tilsyn og beskriver i højere grad de brede tendenser og udfordringer i forhold til tilsyn i Socialområdet og i Psykiatrien og arbejdet med at forebygge og følge op på de problemstillinger, som tilsynene måtte pege på.

Afrapporteringen på status omhandler for tilsyn fra Styrelsen for Patientsikkerhed perioden fra den 1. januar 2023 til den 31. december 2023 og for tilsyn fra Socialtilsynet og Arbejdstilsynet perioden fra den 1. januar 2022 til den 31. december 2023.

Der er vedlagt tre årsrapporter, en beskrivelse af de tre tilsyn, herunder de reaktioner de kan give i forbindelse med tilsyn, og et overblik over de vigtigste resultater på tværs af årsrapporterne:

Overblik over de vigtigste resultater - bilag 1

Årsrapport om sundhed - bilag 2

Årsrapport om socialtilsyn - bilag 3

Årsrapport om arbejdsmiljø og sikkerhed - bilag 4

Beskrivelse af de tre tilsyn - bilag 5

Der henvises til bilagene i gennemgangen nedenfor.

Tilsyn i Socialområdet i 2022 og 2023

Årsrapporterne viser generelt en god basiskvalitet på Socialområdet på tværs af tilsyn gennemført af Styrelsen for Patientsikkerhed, Arbejdstilsynet og Socialtilsynet.

Samtidig ses en større kompleksitet hos borgerne, hvor flere har en kombination af psykiatriske diagnoser, udviklingshæmning og misbrug samt flere komplekse sundhedsfaglige problemstillinger. Den øgende kompleksitet stiller større krav til Socialrådets arbejde med at sikre et godt arbejdsmiljø og den sundheds- og socialfaglige kvalitet. Den øgede kompleksitet kan også være en forklaring på, at antallet af arbejdsulykker, VTC'er (Vold, trusler og chikane) samt reaktioner fra Arbejdstilsynet er steget fra 2022 til 2023.

På alle tre tilsynsområder har kvalitetsarbejdet stor ledelsesmæssig bevågenhed. Kvalitetsudviklingen følges tæt ved hjælp af BI-rapporter, som understøtter en hurtig opfølgning på eventuelle kvalitetsbrist eller -udfordringer, både lokalt og centralt. Fx understøtter Socialstaben områdeledelser og den lokale ledelse på det enkelte tilbud med udarbejdelse og opfølgning på handleplaner for at rette op på eventuelle udfordringer.

Netværk for sundhedsfaglig og socialfaglige nøglepersonale samt arbejdsmiljøkoordinatorer understøtter kvalitetsarbejdet og implementering af indsatser bredt i organisationen.

Styrelsen for Patientsikkerhed

I 2023 fik Socialområdet fire tilsynsbesøg af Styrelsen for Patientsikkerhed. Heraf viste to besøg ingen problemer af betydning for patientsikkerheden, mens to besøg viste mindre problemer. Der er her tale om få fund, fx at den aktuelt ordinerende læges navn eller sygehusafdeling fremgår af den sundhedsfaglige dokumentation. Se bilag 2, s. 7.

Samtidig er antallet af rapporterede utilsigtede hændelse (en hændelse, som har eller kunne have haft konsekvenser for borgeren), nogenlunde konstant med 3.332 i 2022 og 3.354 i 2023. Langt størstedelen af

hændelserne er ligesom i tidligere år kategoriseret som 'Ingen skade' eller 'Mild' og "Lav patientsikkerhedsrisiko", og der er fortsat stort fokus på borgernes sikkerhed på Socialområdet. Se bilag 2, s. 3-6.

For at fastholde kvaliteten på det sundhedsfaglige område vil Socialområdet i 2024 fortsat gennemføre interne medicinaudits til kvalitetssikring og forberedelse af tilsyn og blandt andet fokusere på datakvalitet og udbredelsen af dosisdispensering. Se bilag 2, s. 12.

Socialtilsynet

Kvaliteten i tilbuddene udvikler sig positivt på et højt niveau. Den gennemsnitlige score for indikatorer i Socialtilsynets kvalitetsmodel på tværs af alle tilbud er steget fra 4,3 i 2022 til 4,5 i 2023 på en skala fra 1 (i meget lav grad opfyldt) til 5 (i meget høj grad opfyldt). Det betyder samlet set, at Region Midtjyllands tilbud i høj til meget høj grad opfylder kriterierne i Socialtilsynets kvalitetsmodel. Se bilag 3, s. 6.

Samtidig er der modtaget to påbud eller skærpede tilsyn siden 2022, som siden er bortfaldet eller ophørt. Begge blev modtaget i 2022, og de påpegede udfordringer er efterfølgende håndteret ved hjælp af centrale og lokale indsatser. I 2023 har Socialtilsynet ikke udstedt påbud eller skærpede tilsyn. Se bilag 3, s. 10-11.

I 2024 igangsættes og fortsættes strategiske indsatser til at fastholde og videreudvikle den høje kvalitet på regionens sociale tilbud med udgangspunkt i vision om at understøtte borgeren i at udleve ønsker, håb og drømme. Blandt andet udarbejdes en ny Borger- og pårørendepolitik, et nyt kvalitetssystem implementeres, og der lægges fokus kvalitetsmodellens tema Uddannelse og beskæftigelse. Se bilag 3, s. 16-18.

Arbejdstilsynet

Antallet af arbejdsulykker, VTC'er (Vold, trusler og chikane) samt reaktioner fra Arbejdstilsynet er steget fra 2022 til 2023, og Socialområdet har modtaget påbud i forbindelse med cirka hver fjerde tilsynsbesøg. Samtidig er antallet af strakspåbud faldet. Se bilag 4, s. 5, 6 og 8.

Stigningen kan blandt andet skyldes, at Socialområdet ser en stigende kompleksitet i borgeres udfordringer. Særligt nyansatte og vikarer er udsatte i forhold til arbejdsulykker på grund af mindre erfaring med den specifikke opgave og en lavere grad af relationer til borgere og kollegaer på arbejdspladsen. Desuden har Arbejdstilsynet udtaget flere ulykker til undersøgelse i 2023 end tidligere år, hvilket kan medvirke til en stigning i antallet af reaktioner per besøg.

For at reagere på ovenstående udvikling vil Socialområdet i 2024 blandt andet have fokus på forebyggelse af voldsulykker, introduktionsforløb med "følgevagter", vikarernes kompetencer, ledernes arbejdsmiljø samt genbesøge rammen for den lokale arbejdsmiljøindsats. Se bilag 4, s. 12-13.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at orienteringen om status på tilsyn på Socialområdet i Region Midtjylland tages til efterretning.

Tidligere Politisk Behandling

På psykiatri- og socialudvalgets møde den 1. februar 2023 blev det aftalt, at udvalget fremover får en årlig status på tilsyn i Socialområdet og i Psykiatrien. Udvalget vil fortsat løbende blive hurtigt orienteret ved særlige sager, eksempelvis strakspåbud.

Bilag

Bilag 1 - Overblik med vigtigste resultater på tværs af tilsynsområder

Bilag 2 - Årsrapport Sundhed 2023

Bilag 3 - Årsrapport Socialtilsyn 2022-2023

Bilag 4 - Årsrapport Arbejdsmiljø og sikkerhed 2022-2023

Bilag 5 - Uddybende beskrivelse af tilsyn på Socialområdet

Punkt 6: Region Midtjyllands arbejde med sociale investeringer

1-36-70-16-23

Resume

Regionsrådet har besluttet at afsøge mulighederne for at arbejde med sociale effektinvesteringer. Med denne sag fremlægges et forslag til en plan for arbejdet med sociale investeringer, som sætter den overordnede retning for regionens arbejde på området, og som beskriver rammer og beslutningsproces for sociale investeringer i Region Midtjylland. Der fremlægges samtidig et forslag til en samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at plan for sociale investeringer i Region Midtjylland og forslag til samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond godkendes.

Sagsfremstilling

Sagen behandles i følgende stående udvalg:

Hospitalsudvalget
Udvalg for nære sundhedstilbud
Psykiatri- og socialudvalget

Regionsrådet aftalte i forbindelse med budgetforliget for 2022 at afsøge mulighederne for at arbejde med social effektinvesteringer i Region Midtjylland. Til at understøtte arbejdet blev der med Budget 2023 etableret en intern pulje til 'Nye initiativer til øget lighed i sundhed', der skal bruges til at iværksætte initiativer, der tager afsæt i en social investeringstilgang.

Sociale investeringer er en tilgang til patientrettede forebyggelses- og behandlingsindsatser, hvor der er en forventning om, at indsatsen over en given periode har en så stor effekt for de involverede borgere og patienter, at investeringen over tid kan tilbagebetales.

Plan for sociale investeringer

Sociale investeringer er et relativt nyt felt inden for udvikling af socialt og økonomisk bæredygtige velfærdsløsninger, og Region Midtjylland har endnu ingen erfaringer med at arbejde med sociale investeringer. Administrationen har derfor udarbejdet et forslag til en plan for arbejdet med sociale investeringer i Region Midtjylland, der har været behandlet i udvalg for lighed i sundhed, og som nu fremlægges til politisk godkendelse.

Planen sætter den overordnede retning for regionens arbejde på området og beskriver rammer og beslutningsproces for sociale investeringer i Region Midtjylland. Planen erstatter samtidig den tidligere besluttede model for etablering af en fond til mere lighed i sundhed. Planen har fokus på, at regionen afprøver potentialet i en social investeringstilgang på kort sigt forud for, at der kan træffes beslutning om, hvorvidt der skal etableres en social investeringsfond i Region Midtjylland på længere sigt.

Første skridt er at modne den regionale organisation og opbygge et videns- og erfaringsgrundlag ved at iværksætte 2-3 sociale investeringsprojekter i 2024-2025 i samarbejde med etablerede fonde, kommuner, civilsamfundsaktører mv.

Samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond

I 2018 etablerede Folketinget Den Sociale Investeringsfond, der skal investere i projekter og samtidig modne markedet. Med henblik på at igangsætte arbejdet med sociale investeringer i Region Midtjylland og indsamle erfaringer med den nye måde at arbejde på, er der igangsat en dialog med Den Sociale Investeringsfond.

Den Sociale Investeringsfond har et dobbelt formål, der handler om at modne markedet og at indgå som investor i sociale investeringer. Den Sociale Investeringsfond er interesseret i et samarbejde med Region Midtjylland om begge formål, da regionen kan være med til at sætte gang i sociale investeringer med afsæt i sundhedsområdet og med nye aktører. Udvalg for lighed i sundhed har drøftet forskellige muligheder for samarbejde med Den Sociale Investeringsfond, og anbefaler på den baggrund at formalisere samarbejdet i en fælles samarbejdsaftale, der har til formål at fremme og formalisere samarbejdet med henblik på, at fonden og regionen sammen kan indgå i sociale investeringer.

Samarbejdet har samtidig fokus på at opbygge et fælles erfaringsgrundlag og modne markedet for sociale investeringer i regional sammenhæng. Aftalen sætter fokus på tre hovedspor, der konkretiserer mulige fælles investeringsområder:

Spør 1: Børn og unges mentale trivsel

Spør 2: Lighed i sundhed – patientrettet forebyggelse

Spør 3: Helhedsorienteret indsats i udsatte boligområder.

Hovedsporene er valgt, da der her vurderes at være et overlap mellem den kommunale og regionale opgaveløsning på sundhedsområdet, hvor også civilsamfundsaktører mv. kan spille en større rolle. Derudover er sporene valgt, da der er et overlap mellem Den Sociale Investeringsfonds politisk udpegede temaer og de fokusområder, som udvalg for lighed i sundhed har udpeget for udvalgets arbejde. Samtidig tager samarbejdsaftalen højde for, at de igangsatte samskabelsesprojekter mellem udvalg for lighed i sundhed og Struer og Norddjurs kommuner kan give anledning til indsatser, hvor sociale investeringer kan være en anvendelig projektilgang.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at plan for sociale investeringer i Region Midtjylland og forslag til samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond godkendes.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet godkendte den 21. december 2022 oprettelsen af fonden til mere lighed i sundhed.

Bilag

Plan for sociale investeringer i Region Midtjylland

Udkast til samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond

Punkt 7: Udbredelse af et regionsdækkende OPUS-tilbud i Region Midtjylland

1-31-72-25-24

Resume

Fra 2024 og frem modtager Region Midtjylland årligt 23,1 mio. kr. til implementering af "Forløbsbeskrivelser for voksne og børn og unge med psykoselidelser". Psykiatrien påtænker at anvende en væsentlig del af disse midler til at etablere OPUS-tilbud i alle Psykiatriens afdelinger, så tilbuddet dækker hele regionen tæt på patienterne. Det skitseres, hvordan tilbuddet kan organiseres, så det lever op til de såkaldte programfasthedsmål for OPUS.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at Psykiatriens plan for udbredelse af et regionsdækkende OPUS-tilbud i Region Midtjylland godkendes.

Sagsfremstilling

Med "Aftale om udmøntning, implementering og opfølgning på Aftale om en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed og Aftale om en bedre psykiatri", som regeringen, Danske Regioner og KL indgik den 2. april 2024, modtager Region Midtjylland fra 2024 og frem 23,1 mio. kr. årligt til "Forløbsbeskrivelser for voksne og børn og unge med psykoselidelser."

Det fremgår af udmøntningsaftalen, at regionerne prioriterer midlerne til udbredelse af ambulant, tværfaglig behandling af målgruppen, eksempelvis i form af OPUS. OPUS er et intensivt tilbud til nydiagnosticerede med skizofreni.

I det følgende beskrives det, hvordan Psykiatrien i Region Midtjylland påtænker at anvende en væsentlig del af midlerne til at etablere OPUS-tilbud i alle Psykiatriens almene voksenpsykiatriske afdelinger. Psykiatriens endelige prioritering af midlerne afventer en national forløbsbeskrivelse på området. Det er således en forudsætning for udbredelsen af et regionsdækkende OPUS-tilbud, at Psykiatrien kan prioritere de nødvendige midler til dette.

Eksisterende indsats

Psykiatrien i Region Midtjylland tilbyder et særligt forløb for patienter, der debuterer med skizofreni (incident skizofreni). Forløbet er inden for rammerne af det nationale "Pakkeforløb for incident skizofreni", der bygger på principperne fra OPUS-behandlingen.

I Afdeling for Psykoser i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien er tilbuddet organiseret i et OPUS-team, hvor behandlingen foregår i et selvstændigt tværfagligt team. Det tilstræbes, at hver behandler har tilknyttet 10-12 patienter, hvilket dog i spidsbelastningsperioder kan være svært at opretholde.

I de fire regionspsykiatrier i Randers, Viborg, Horsens og Gødstrup tilbydes alle afdelingens psykosepatienter behandling i ét samlet psykoseteam for både nydebuterede patienter og patienter, der har haft diagnosen i længere tid. De to patientgrupper tilbydes to forskellige behandlingsforløb. Antallet af patienter pr. behandler er højere end i OPUS-teamet, da der både er tilknyttet nydiagnosticerede patienter og patienter, der har haft diagnosen i længere tid.

Udbredelse af OPUS-tilbuddet i Region Midtjylland

Grundprincippet er et ønske om at reetablere OPUS-indsatsen i Region Midtjylland og bygge ovenpå de eksisterende indsatser. Der etableres således ikke selvstændige OPUS-teams men et OPUS-tilbud i de almenpsykiatriske afdelinger i forlængelse af de eksisterende psykoseteams.

I Afdeling for Psykoser i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien er der som nævnt etableret et selvstændigt OPUS-team, men i andre afdelinger er antallet af nydiagnosticerede patienter så lavt, at man ikke meningsfuldt kan have et team dedikeret til disse patienter. I stedet vil Psykiatrien tage udgangspunkt i, at primærbehandlere eksempelvis kan have dedikeret 2-3 dage om ugen til nydiagnosticerede patienter med skizofreni og anvende resten af tiden til patienter, der har haft diagnosen i længere tid. Dermed kan der etableres et OPUS-tilbud i alle afdelinger og ikke kun i afdelinger, hvor patientantallet er stort nok. Det har den fordel, at de nydebuterede patienter kan få en stærk faglig og fokuseret indsats i deres nærområde, uden at der gås på kompromis med indsatsen til de patienter, der har haft diagnosen i længere tid.

Psykiatrien har fokus på at sikre, at tilbuddet lever op til de strukturelle og behandlingsmæssige rammer i OPUS som defineret i "OPUS Fidelity Scale 2024" (OPUS Programfasthedsmål 2024). Programfasthedsmålene er udarbejdet af blandt andre professor og psykiater Merete Nordentoft for at sikre kvaliteten i OPUS-behandlingen på

landsplan. Merete Nordentoft er initiativtager til udviklingen af OPUS-tilbuddet i Danmark og ses som et fagligt fyrtårn inden for behandlingen af patienter med nydebuteret skizofreni.

Forslaget er beskrevet nærmere i det vedlagte notat. Forslaget er udarbejdet på baggrund af en fælles dialog i afdelingsledelseskredsen den 23. april og 14. maj 2024, hvor man har drøftet en række mulige modeller. I den mellemliggende periode har formandskabet for det faglige udvalg for Skizofreni, ledende overlæge Charlotte Emborg og ledende specialpsykolog Sigrid Hauerslev Larsen, bidraget til at kvalificere og gennemlæse forslaget for at sikre, at det lever op til de strukturelle og behandlingsmæssige rammer i "Opus Fidelity Scale 2024".

Psykiatrien vurderer på baggrund af ovenstående, at man ved at styrke OPUS-indsatsen, oprette et Kompetencecenter for Debuterende Psykose og etablere et formaliseret samarbejde på tværs af de almene voksenpsykiatriske afdelinger om nogle af indsatserne vil kunne efterleve de strukturelle og behandlingsmæssige rammer, bortset fra anbefalingen om et selvstændigt venteområde, da de fysiske rammer ikke tillader dette.

Der vil efter sommerferien blive igangsat en bred og involverende proces, hvor den endelige model kvalificeres i samråd med ledere og fageksperterne i det faglige udvalg for skizofreni.

Sammenhæng til Region Midtjyllands Psykiatriplan

Udbredelsen af OPUS er et af de indsatsområder, der i konstitueringsaftalen for regionsrådet er nævnt som en del af en ny psykiatriplan for Region Midtjylland.

Af Region Midtjyllands psykiatriplan fremgår følgende ambition for patienter med svær psykisk lidelse: "Der skal udvikles og sikres intensiv behandling til nydiagnosticerede med svær psykisk lidelse i hele regionen. Der er i dag et OPUS-team i Aarhus, som er et intensivt tilbud til nydiagnosticerede med skizofreni. Der udarbejdes en plan for styrkelse af indsatsen for nydiagnosticerede med skizofreni med udgangspunkt i, at der på sigt skal være OPUS-teams i henholdsvis Aarhus og Gødstrup, som dækker afdelingernes egne optageområder. I de øvrige regionspsykiatrier skal de eksisterende psykoseteams styrkes."

Med den skitserede plan vil der blive etableret et decideret OPUS-tilbud i hele regionen. Det er muligt på grund af de nationale midler til implementering af forløbsbeskrivelser for voksne og børn og unge med psykoselidelser. Der vil dog kun blive etableret selvstændige OPUS-teams i de afdelinger, hvor patientgrundlaget giver mulighed for det, hvilket på nuværende tidspunkt vurderes kun at være i Afdeling for Psykoser i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at sagen udsættes med henblik på en yderligere belysning.

Bilag

Notat om udbredelse af OPUS

Punkt 8: Orientering om status på etablering af dobbeltdiagnosebehandlingstilbud

1-31-72-25-24

Resume

Der skal etableres et regionalt forankret samlet dobbeltdiagnosebehandlingstilbud. Tilbuddet tages trinvist i brug fra og med den 1. september 2024 og vil være fuldt indfaset i 2027. Der gives en status på planlægningen af tilbuddet.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om status på planlægning af dobbeltdiagnosebehandlingstilbuddet i Region Midtjylland tages til efterretning.

Sagsfremstilling

På nationalt niveau er det besluttet at etablere et regionalt forankret samlet dobbeltdiagnosebehandlingstilbud for mennesker med psykisk lidelse, som kræver behandling i den regionale psykiatri, og som samtidig har et behandlingskrævende forbrug af rusmidler.

Tilbuddet ibrugtages pr. 1. september 2024 med en trinvis indfasning:

Pr. 1. september 2024: Personer, som har aktuel kontakt i den regionale psykiatri og samtidig rusmiddeldiagnose, men som ikke har et samtidigt forløb i kommunal rusmiddelbehandling.

Pr. 1. juli 2025: Personer, som har aktuel kontakt til kommunal misbrugsbehandling, og som inden for det seneste år har haft kontakt med den regionale psykiatri, og for personer, som har aktuel kontakt til den regionale psykiatri og inden for det seneste år har haft kontakt til kommunal misbrugsbehandling.

Pr. 1. juli 2026: Personer, som har en aktuel kontakt til kommunal rusmiddelbehandling, men som ikke aktuelt er i psykiatrisk behandling, men som er kendt med, eller hvor der er en stærk mistanke om, moderat til svær psykisk lidelse.

Region Midtjylland modtager 14 mio. kr. i 2024, 24,7 mio. kr. i 2025 og 23,2 mio. kr. årligt fra 2026 til implementering af tilbuddet. Tilbuddet vil være fuldt indfaset i 2027. Der arbejdes med en løbende implementering af de samlede anbefalinger, da de begrænsede midler i 2024 og 2025 ikke gør det muligt med en implementering af alle anbefalingerne fra start.

Psykiatri- og socialudvalget fik en status på planlægningen af dobbeltdiagnosebehandlingstilbuddet på mødet den 7. februar 2024. Siden da er den nationale patientforløbsbeskrivelse "Integreret patientforløb for mennesker med psykiske lidelser og samtidig rusmiddelproblematik" blevet godkendt af Sundhedsstyrelsen. Beskrivelsen er vedlagt som bilag til orientering.

På baggrund af anbefalinger fra en klinisk arbejdsgruppe er der i Psykiatrien i Region Midtjylland endvidere truffet en række beslutninger om organiseringen, herunder:

- **Ambulant**
Der oprettes tværfaglige F-ACT-inspirerede dobbeltdiagnoseteams i hvert optageområde. Når patienten kan modtage diagnosespecifik psykiatrisk behandling, henvises patienten videre til øvrige specialiserede teams, men forløbsansvaret forbliver i dobbeltdiagnoseteamet. Dobeltdiagnoseteamet har en udgående funktion og en fysisk tilstedeværelse i rusmiddelcentrene.
- **Stationært**
Ved kortere indlæggelser indlægges patienten som i dag. Ved længere indlæggelser indlægges patienten på de rehabiliterende pladser (tidligere benævnt de særlige pladser).

På tværs af regionerne arbejdes der aktuelt blandt andet med udarbejdelse af et nationalt kompetenceop læringsprogram med fokus på både e-læring og fysiske kurser, med henblik på at medarbejderne kan varetage det nye behandlingstilbud. Første modul udbydes medio juni 2024. Derudover arbejdes der med sanering af dataindberetninger til Det Nationale Alkoholbehandlingsregister og til Stofmisbrugsdatabasen, idet mange variable ikke vurderes at være klinisknære eller relateret til behandlingen. Endelig er en målgruppebeskrivelse, herunder beskrivelse af henvisnings- og visitationsprocessen, under udarbejdelse.

På regionalt niveau i Region Midtjylland arbejdes der aktuelt blandt andet med forberedelse af et kickoff-arrangement i august 2024 for de ledere og medarbejdere, der får en rolle ind i det nye dobbeltdiagnosetilbud. Der arbejdes endvidere på kliniske retningslinjer og en skabelon for samarbejdsaftaler mellem kommunerne og Psykiatrien. Endelig er man ved at udarbejde en plan for intern kompetenceudvikling i Psykiatrien i Region Midtjylland, hvilket indebærer et internt kursus i Region Midtjylland for frontpersonale og relevante medarbejdere,

som skal klædes på til at arbejde med den nye målgruppe, og etablering af et samarbejde mellem Psykiatrien og Aarhus Kommune med henblik på sidemandsoplæring og undervisning af læger.

I regi af Psykiatriens forskningsstrategi arbejdes der på at få koblet forskning på indsatsen. Der har været en proces med dialog med blandt andet Center for Rusmiddelforskning, en arbejdsgruppe med klinikere og forskere har peget på anbefalinger og begrænsninger, og overvejelserne er kvalificeret af Psykiatriens Forskningsråd. Det er blandt andet fremhævet, at målgruppens heterogene karakter gør den vanskelig at forske inden for.

Der vil blive oprettet et opslag med henblik på at indkalde ansøgere med ideer til forskning målrettet patienter med dobbeltdiagnose eller alternativt ideer til at sikre, at det fremtidigt bliver muligt at forske inden for området.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget tog orienteringen om status på planlægning af dobbeltdiagnosebehandlingstilbuddet i Region Midtjylland til efterretning.

Tidligere Politisk Behandling

Psykiatri- og socialudvalget fik på mødet den 7. februar 2024 en status på planlægningen af dobbeltdiagnosebehandlingstilbuddet.

Bilag

Integreret patientforløb for dobbeltdiagnosebehandling

Punkt 9: Orientering om status på områder med alvorlige kapacitetsudfordringer

1-31-72-713-23

Resume

Som led i regionsrådets fokus på at skabe åbenhed om udfordringer samt sikring af kritisk kapacitet og rettigheder, blev det i 2023 besluttet at gøre status på områder med alvorlige kapacitetsudfordringer på regionens hospitaler. Regionsrådet modtog den første status i oktober 2023. På baggrund af foreliggende data og dialogmøder med hospitalsledelserne er der udarbejdet en status i forhold til aktuelle kapacitetsudfordringer på regionens hospitaler.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om status på områder med alvorlige kapacitetsudfordringer tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Sagen behandles i følgende stående udvalg:

Hospitalsudvalget
Psykiatri- og socialudvalget

Regionsrådet har ønsket at sætte fokus på - og skabe åbenhed omkring - sikring af kritisk kapacitet på regionens hospitaler og overholdelse af rettigheder. Som led heri blev det i 2023 besluttet at gøre status på områder med alvorlige kapacitetsudfordringer på regionens hospitaler, hvor regionsrådet modtog den første status i oktober 2023. I dette punkt præsenteres en fornyet status.

Status for aktuelle kapacitetsudfordringer

Overordnet set er der siden den første status sket forbedringer. Der ses blandt andet en stigende overholdelse af udrednings- og behandlingsretten for alle somatiske hospitaler i de enkelte måneder i første kvartal 2024, og det ser ud til, at den positive udvikling fortsætter i april. Dette skyldes dels en positiv udvikling i andelen af forløb, der udredes inden for 30 dage og dels, at udviklingen drives af, at der i organisationen er sat fokus på korrekt oplysning til patienterne om alternative udredningsmuligheder og registrering heraf. Den aktuelle status udfoldes nedenfor.

Generelt er mangel på arbejdskraft, en stigende ældre befolkningsgruppe og stigende aktivitet på det akutte område nogle af de faktorer, der fortsat er med til at presse sundhedsvæsenet. I Region Midtjylland er stigningen i akutte patienter en udfordring for alle hospitaler. Hertil kommer, at årsagerne til alvorlige kapacitetsudfordringer ofte skyldes mangel på sundhedsfagligt personale, mangel på regional kapacitet, operationslejer, stigning i aktivitet (som ikke modsvares af økonomi og kapacitet) og overbelægning.

Der ses på den baggrund en prioritering af fx akutte og højtspecialiserede behandlinger, af kræfttilfælde frem for benigne sygdomme, af nyhenviste frem for kontroller og af indlagte frem for ambulante. Når nogle patientgrupper prioriteres over andre, kan det derfor ofte betyde kapacitetsudfordringer på andre områder. Der er således et generelt pres på de fleste lægefaglige specialer, men følgende specialer/områder vurderes af hospitalerne aktuelt at være særligt udfordret:

Lægefaglige specialer:

- Billeddiagnostik
- Bryst- og plastikkirurgi
- Børne- og ungepsykiatrien
- Neurologi
- Ortopædkirurgi
- Patologi
- Urinvejskirurgi
- Øjensygdomme
- Øre-Næse-Hals.

Konkrete områder:

- Psykiatri (ADHD, voksne)
- Hud- og Kønssygdomme (Hud- og modermærkekræft)
- Kardiologi (kontroller)
- Kirurgi (giganthernier)

- Kirurgi (gynækologiske patienter).

I vedlagte bilag uddybes status på aktuelle kapacitetsudfordringer.

Hospitalerne arbejder målrettet med kapacitetsudfordringerne. Der igangsættes blandt andet audits for at identificere årsag og handlemuligheder, som afsæt for iværksættelse af målrettede initiativer. Desuden blev der for flere af ovenstående specialer igangsat særlige arbejdsgrupper i efteråret 2023, som har peget på mulige tiltag, der kan være med til at løse kapacitetsudfordringerne, men det blev også pointeret, at der ikke er hurtige og lette løsninger. En orientering om arbejdet med disse udvalgte områder med kapacitetsudfordringer fremgår af særskilt sag til regionsrådet.

Kapacitetsudfordringerne kan også vurderes ud fra data på udvalgte indikatorer. I vedlagte bilag indgår en oversigt over områder med under 60 % målopfyldelse på udrednings- og behandlingsretten, data vedrørende kræftpakkeforløb, oversigt over overskridelser af maksimale ventetider samt belægningen i psykiatrien.

For så vidt angår *udrednings- og behandlingsretten*, følges området fortsat tæt af direktionen og i det igangsatte arbejde med hospitalerne, hvor patientrettighederne er i fokus, med henblik på at hospitalerne kan inspirere hinanden i forhold til at sætte initiativer i gang.

I forhold til *kræftpakkeforløb og forløb med overskridelser af maksimale ventetider* så skyldes størstedelen af overskridelserne enten hensynet til patientens helbredstilstand eller patientens eget ønske om at vente på enten udredning, behandling eller efterbehandling.

Med hensyn til *belægningsituationen i den almene voksenpsykiatri* er psykiatri- og socialudvalget på møde den 15. maj 2024 blevet orienteret om status og igangsatte initiativer for blandt andet at styrke den fysiske sengekapacitet og reducere antallet af indlagte patienter. Det politiske fokus fastholdes, og der iværksættes på nuværende tidspunkt ikke yderligere indsatser.

Såfremt kapacitetsudfordringer giver anledning til tiltag, der kræver politisk beslutning, vil disse blive forelagt regionsrådet.

Regionsrådet vil herudover få præsenteret en fornyet status for områder med kapacitetsudfordringer medio 2025. Forud herfor vil det i dialog med hospitalerne blive vurderet og evalueret, om den aktuelle model for opgørelse af status er hensigtsmæssig, eller om der er behov for eventuelle justeringer.

Baggrund

Erfaringerne fra status i efteråret 2023 pegede blandt andet på, at der kunne være behov for en mindre bureaukratisk model for status.

På den baggrund godkendte hospitalsudvalget og psykiatri- og socialudvalget i marts 2024, at rammerne bestod af et datadrevet grundlag og dialogmøder mellem direktionen og hospitalsledelserne. I datagrundlaget fokuseres der på:

- Udredningsret og behandlingsgaranti
- Kræftpakker (Sundhedsstyrelsens monitorering af forløbstider), indgår i den somatiske del
- Maksimale ventetider, indgår i den somatiske del
- Belægningsprocent, indgår i psykiatrien.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at orienteringen om status på områder med alvorlige kapacitetsudfordringer tages til efterretning.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet behandlede den 20. december 2023 forslag til proces vedrørende alvorlige kapacitetsudfordringer på det somatiske hospitalsområde.

Regionsrådet behandlede den 25. oktober 2023 en afdækning af områder med alvorlige kapacitetsudfordringer på regionens hospitaler.

Bilag

Status på kapacitetsudfordringer

Punkt 10: Orientering om status på tvang i Psykiatrien, herunder ny partnerskabsaftale

1-31-72-35-24

Resume

Sundhedsstyrelsen udgiver hvert halve år en rapport om monitorering af tvang i Psykiatrien. Der fremlægges med denne sag en status for tvang i psykiatrien samt orientering om den nye partnerskabsaftale om nedbringelse af tvang i psykiatrien, som blev offentliggjort den 2. april 2024.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om status på tvang i psykiatrien, herunder ny partnerskabsaftale, tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Sundhedsstyrelsen offentliggjorde den 14. maj 2024 monitoreringen af tvang i psykiatrien i perioden 1. januar 2023 – 31. december 2023 (vedlagt).

Monitoreringsrapporten viser, at Region Midtjylland har det laveste antal borgere udsat for tvang (87 pr. 100.000, mod 100 på landsplan). Der ses også et mindre fald i Region Midtjylland det seneste år (fra 1.226 borgere i 2022 til 1.183 borgere i 2023).

Selvom Region Midtjylland har flest påbegyndte bæltefikseringer i 2023, er varigheden af bæltefikseringer kortest i Region Midtjylland.

Trods et stort fald i antallet af borgere, der bæltefikseres i Region Midtjylland fra 2011-2013 til nu (fra 449 til 299 unikke patienter), er der det seneste år sket en lille stigning i antallet af borgere, der bæltefikseres (fra 280 til 299 unikke patienter).

Der ses et fald i anvendelsen af en eller flere tvangsforanstaltninger over for børn og unge det seneste år på tværs af alle regioner. I Region Midtjylland blev 64 børn og unge berørt af tvang i 2023, mod 80 i 2022. I Region Midtjylland blev 23,5 børn og unge berørt af tvang pr. 100.000, som er under landsgennemsnittet på 25,6.

I Region Midtjylland ses et fald i antal børn og unge, som tvangsindlægges pr. 100.000. I 2023 blev 15,1 børn og unge pr. 100.000 tvangsindlagt mod 18,1 børn og unge pr. 100.000 i 2022.

Status på den gamle partnerskabsaftale

Region Midtjylland har gennem flere år arbejdet intensivt på at nedbringe brugen af tvang og har de seneste år nået flere milepæle. Bl.a. er antallet af langvarige bæltefikseringer over 48 timer reduceret med 60 % over en tiårig periode; fra i gennemsnit 177 bæltefikseringer over 48 timer pr. år i 2011-2013 til 71 i 2023. I samme periode er antallet af borgere, som bæltefikseres, faldet med 33 %; fra i gennemsnit 449 unikke patienter pr. år i 2011-2013 til 299 i 2023.

Psykiatrien arbejder fortsat intensivt på at nedbringe brugen af tvang. Konkret arbejdes videre med bl.a. følgende indsatser til forebyggelse af tvang:

Lærings- og Kvalitets-team om tvang (LKT Tvang)

I 2021 blev der etableret et Lærings- og Kvalitets-team om tvang (LKT Tvang) med fokus på forebyggelse af tvangsindlæggelser gennem en styrkelse af det tværsektorielle samarbejde og samarbejdet med patienten.

I LKT Tvang er der et voksenspor og et børne- og ungespor. I voksensporet er der bl.a. etableret et tæt samarbejde mellem Regionspsykiatrien Midt og Viborg Kommune. I børne- og ungesporet er der, med henblik på at forebygge tvang og magtanvendelser overfor svært syge børn og unge, etableret et tæt samarbejde mellem Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, Aarhus Kommune og Holmstrupgård (socialpsykiatrisk behandlingsinstitution for unge mellem 12 og 23 år). Det nationale projekt blev afsluttet den 1. december 2023. Der arbejdes både i Voksen og børne- og ungerégi videre med de gode erfaringer og relationer, som blev opbygget i projekterne.

Korps inden for deeskalering	I 2022 er der inden for deeskalering etableret et korps af 22 klinikere fra alle afdelinger i Psykiatrien. Korpsset underviser i samarbejdet med patienten, deeskalering, frigørelse og skånsom magt. I alt ca. 1.000 medarbejdere har deltaget på Psykiatriens kurser i deeskalering.
Selvskade	Patienter med svær selvskade er erfaringsmæssigt i høj risiko for at blive udsat for tvangsforanstaltninger. For at forebygge tvang overfor svært selvskadende patienter er der i 2021 udviklet en basisuddannelse i selvskade og personlighedsforstyrrelse. Uddannelsen har til formål at klæde medarbejderne på til bedre at kunne forstå og tilbyde den rette behandling. Der er gennemført to hold på basisuddannelsen i 2022. Der arbejdes desuden på at etablere en specialistuddannelse, som forventes at starte i 2023. Der er derudover etableret en styregruppe for selvskade, som blandt andet har ansvaret for udviklingen af psykiatriens kompetencetiltag.
Peer-medarbejdere	Der arbejdes på at styrke peer-medarbejdernes arbejde, og der er gennem de seneste år ansat flere peer-medarbejdere i Psykiatrien i Region Midtjylland. Pr. 1. december 2021 var der ansat 32 peer-medarbejdere i Psykiatrien. Pr. 1. februar 2024 er der ansat 44 peer-medarbejdere i Psykiatrien.
Tæt samarbejde med somatiske akutafdelinger	Der er et tæt samarbejde mellem somatiske akutafdelinger og relevante psykiatriske afdelinger om forebyggelse af tvang. Der afholdes fælles dialogmøder, fælles reviews efter bæltefikseringer og undervisning af somatisk personale.

Ny partnerskabsaftale

Den 2. april 2024 indgik regeringen, Danske Regioner og KL en ny partnerskabsaftale (2024-2030) om nedbringelse af anvendelsen af tvang i psykiatrien. Aftalen er vedlagt.

I partnerskabsaftalen fra 2014 var målsætningen at halvere antallet af bæltefikseringer og nedbringe det samlede omfang af tvang inden udgangen af 2020. I overensstemmelse hermed indgår indikatoren "antallet af unikke patienter, der bæltefikseres", i Region Midtjyllands målbillede for sundhedsområdet.

I den nye partnerskabsaftale er målsætningen frem mod 2030, at "Antallet af episoder med bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang pr. 100.000 borgere reduceres med 30 %". Aftalen har særligt fokus på børn og unge. Endeligt er parterne enige i behovet for at opnå større viden om forløb, der leder op til indlæggelser med tvang, med henblik på stillingtagen til mulige forebyggende indsatser og behovet for tilvejebringelse af yderligere data.

Med den nye partnerskabsaftale ændres fokus fra antallet af unikke patienter, der bæltefikseres, til selve antallet af foranstaltninger. Det omfatter alle påbegyndte bæltefikseringer, fastholdelser og akut beroligende medicin med tvang. Antallet af unikke personer berørt af bæltefikseringer, fastholdelser og akut beroligende medicin følges i regi af den løbende monitorering.

Det nye mål betyder en ændring i fokus, da der i Region Midtjylland generelt iværksættes mange foranstaltninger over for få svært syge patienter. Der skal derfor være et særligt fokus på denne gruppe af patienter. Samtidig skal der fortsat være fokus på det hidtidige intensive arbejde med generelt at forebygge og nedbringe tvang.

Det vil også være en overvejelse, at målbilledets indikator om tvang skal tilpasses den nye partnerskabsaftale.

Den eksisterende nationale monitoreringsmodel skal tilpasses med henblik på at understøtte tæt opfølgning på de nye mål samt den generelle udvikling i tvang. Monitoreringsmodellen forventes at ligge klar ultimo 2024. Der følges op på partnerskabsaftalen i Sundhedsstyrelsens Task Force for psykiatriområdet, som der også lægges op til får en styrket og mere aktiv rolle i partnerskabsperioden.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget tog orienteringen om status på tvang i psykiatrien, herunder ny partnerskabsaftale, til efterretning.

Bilag

Monitorering af tvang i psykiatrien 2023

Partnerskabsaftale om tvang 2024-2030

Punkt 11: Orientering om status på tilsyn i Psykiatrien i Region Midtjylland

#

1-00-26-23

Resume

Psykiatri- og socialudvalget får en status på tilsyn i Psykiatrien i Region Midtjylland for 2023. Afrapporteringen omfatter tilsyn fra Arbejdstilsynet, Styrelsen for Patientsikkerhed og Folketingets Ombudsmand.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om status på tilsyn i Psykiatrien i Region Midtjylland 2023 tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Psykiatri- og socialudvalget har aftalt, at udvalget skal have en årlig status på tilsyn i Psykiatrien i Region Midtjylland. Der er i en anden sag på dagsordenen om en tilsvarende status på tilsyn i Socialområdet i Region Midtjylland.

Den årlige status erstatter den tidligere kvartalsvise orientering om tilsyn og vil i højere grad beskrive de brede tendenser og udfordringer i forhold til tilsyn i Psykiatrien og arbejdet med at forebygge og følge op på de problemstillinger, som tilsynene måtte pege på.

Afrapporteringen på status omhandler tilsyn i perioden 1. januar - 31. december 2023. Der afrapporteres på tilsyn fra Arbejdstilsynet, Styrelsen for Patientsikkerhed samt Folketingets Ombudsmand.

Der har været besøg fra Arbejdstilsynet og Folketingets Ombudsmand. Der har ikke været besøg fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

Arbejdstilsynet

I 2023 har Psykiatrien fået fem 'Smileys' samt 13 øvrige reaktioner fra Arbejdstilsynet.

De fem Smileys

Når Arbejdstilsynet er på besøg i Psykiatrien har det sædvanligvis primært fokus på påvirkninger i det psykiske arbejdsmiljø:

- Stor arbejdsmængde og tidspres
- Uklare og modstridende krav
- Høje følelsesmæssige krav
- Krænkende handlinger, mobning og seksuel chikane
- Arbejdsrelateret vold og
- Psykisk førstehjælp.

Efter samtaler med ledelse, arbejdsmiljøgrupper og medarbejdere har Arbejdstilsynet ved fem besøg i 2023 konstateret, at arbejdet var planlagt, tilrettelagt og udført, således at påvirkningerne i det psykiske arbejdsmiljø, både ud fra en enkeltvis og samlet vurdering, var sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige på kort og lang sigt.

Øvrige reaktioner

Øvrige besøg har givet anledning til følgende reaktioner fra tilsynet: to strakspåbud, fem påbud, seks afgørelser uden handlepligt. Se vedlagte faktaark.

Arbejdstilsynets reaktioner i 2023 har primært omhandlet planlægning, tilrettelæggelse og udførsel af arbejdet, så risikoen for vold i arbejdet som følge af udadreagerende adfærd hos patienter forebygges effektivt.

Som ansat i Psykiatrien møder man patienter/pårørende, som stiller krav til, at de ansatte kan rumme og håndtere deres tænkning, følelser eller måske endda udadreagerende adfærd. Selv om dette mestres af de ansatte, er der fortsat risiko for fysisk eller psykisk vold.

Risikoen for vold må aldrig blive et individuelt problem, men skal være et fælles anliggende. I Psykiatrien i 2023 registrerede man 255 arbejdsulykker, heraf omhandlede de 105 "Fysisk vold" svarende til 41 %. Det betyder, at Psykiatrien fortsat har en opgave omkring kortlægning, forebyggelse og håndtering af arbejdsrelateret vold. Det

sker bl.a. gennem systematisk arbejdsmiljøarbejde samt en lang række af kompetenceudviklingstiltag for at kende og rumme psykiatriens patienter. Centralt i disse tiltag er Psykiatriens deeskaleringskurser for alle ansatte.

Folketingets Ombudsmand

Folketingets Ombudsmand har i maj-juni 2023 besøgt sengeafsnittene i Børne- og Ungdomspsykiatrien. Der var ikke specielle forhold i Midtjylland, som havde givet anledning til besøgene, men Ombudsmanden havde i 2023 udvalgt børne- og ungdomspsykiatrien nationalt.

Ombudsmanden afgiver ikke påbud, men anbefalinger. Anbefalingerne drejede sig navnlig om, at forældre til børn under femten år informeres om muligheden for at frasige sig stillingtagen til brug af tvang eller magtanvendelse over for barnet, samt at eftersamtaler efter tvang skal afholdes også med børn under femten år og journalføres detaljeret i EPJ. Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling har selv fulgt op på disse anbefalinger.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget tog orienteringen om status på tilsyn i Psykiatrien i Region Midtjylland 2023 til efterretning.

Tidligere Politisk Behandling

På psykiatri- og socialudvalgets møde den 1. februar 2023 blev det aftalt, at udvalget fremover får en årlig status på tilsyn i Socialområdet og i Psykiatrien. Udvalget vil fortsat løbende blive hurtigt orienteret ved særlige sager, eksempelvis strakspåbud.

Bilag

Faktaark, Psykiatrien i Region Midtjylland

Punkt 12: Orientering om status på sundhedsområdets målbillede

1-36-72-14-17

Resume

Opfølgningen på målbilledet for sundhedsområdet giver regionsrådet et overblik over resultaterne for indikatorerne i målbilledet pr. 1. kvartal 2024. Dette suppleres med ledelsesberetninger fra hospitalerne.

For langt de fleste indikatorer gælder, at udviklingen er stabil, og at der dermed ikke er sket vedvarende forbedringer eller forværringer i seneste periode.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at status for målbilledets indikatorer pr. 1. kvartal 2024 tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Sagen behandles i følgende stående udvalg:

Hospitalsudvalget
Udvalg for nære sundhedstilbud
Psykiatri- og socialudvalget

Region Midtjyllands målbillede på sundhedsområdet angiver den retning, regionen ønsker at styre sundhedsvæsenet efter. Region Midtjylland stræber efter en værdibaseret tilgang til styring. Det betyder, at der måles på effekter for borgerne og på processer og handlinger, der bidrager til at nå de mål, der er sat.

Målbilledet består af en vision om et sundhedsvæsen på patientens præmisser, tre strategispor og otte mål med underliggende indikatorer. De tre strategispor er: 1) den bedste kvalitet - hver gang på den rigtige måde, 2) sammenhæng og lighed i sundhed og 3) et mere effektivt sundhedsvæsen.

De otte mål i målbilledet og de underliggende indikatorer tager udgangspunkt i de nationale mål for sundhedsvæsenet, som blev aftalt mellem regeringen, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening i 2016. Målbilledet sætter således rammerne for Region Midtjyllands arbejde med de nationale mål, og regionsrådet præsenteres fire gange årligt for en status på målbilledet.

I Region Midtjylland er det besluttet, at regionsrådet hvert andet år udpeger et antal fokusindikatorer fra målbilledet, som bliver fulgt særligt tæt, og der forventes forbedringer på. Baggrunden for denne tilgang er en anerkendelse af, at man ikke kan forvente, at hospitalerne kan forbedre sig på alle indikatorer samtidig. Derudover er formålet at understøtte, at hospitalerne har rum til at arbejde med selvvalgte mål og indsatser.

På mødet den 21. december 2022 udpegede regionsrådet følgende fokusindikatorer, der gælder i perioden 2023-2024:

- Akutte genindlæggelser
- Kvalitetsmål fra udvalgte kliniske kvalitetsdatabaser (hoftenære lårbensbrud)
- Udredningsret
- Kræftpakker
- Bæltefikseringer
- Patientinddragelse.

I vedlagte opfølgning på målbilledet vises udviklingen på indikatorerne for regionen samlet set og for de enkelte hospitalsenheder. Data opgøres til og med 1. kvartal 2024. Hospitalernes ledelsesberetninger er også vedlagt som bilag. Nedenfor følger en gennemgang af resultaterne for de nuværende fokusindikatorer i målbilledet.

Akutte genindlæggelser

Indikatoren angiver andelen af akutte indlæggelser, som sker tidligst fire timer og senest 30 dage efter udskrivning fra sygehus. Andelen af akutte genindlæggelser har været stabil over en længere periode.

Kliniske Kvalitetsdatabaser

Fra de Kliniske Kvalitetsdatabaser er der udpeget fokusindikatorer fra Dansk Tværfagligt Register for Hoftenære Lårbensbrud.

De udvalgte fokusindikatorer måler, om patientgruppen mobiliseres indenfor 24 timer efter operationen samt 30-dages dødeligheden efter operation.

I afrapporteringen for 1. kvartal 2024 er indikatoren, der måler andelen af patienter med hoftenære lårbensbrud, der mobiliseres 24 timer efter operation, ikke medtaget. Årsagen til det er, at Regionernes Kliniske Kvalitetsudviklingsprogram (RKKP) pr. 1. december 2023 har ændret i indikatoren. Den nye indikator bliver forventeligt først leveret til Region Midtjyllands system i juni 2024, og data for 1. kvartal er dermed ikke retvisende.

Som det fremgår af rapporten, er der over de sidste 24 måneder ikke sket nogen vedvarende ændring i andelen af patienter, som dør efter en hofteoperation i Region Midtjylland. Region Midtjylland ligger i 1. kvartal 2024 på 12,3 % og overholder således ikke den faglige standard (på maks. 8 %) på regionsniveau. Det bemærkes, at antallet af patienter på månedsniveau er lavt, hvorfor der er udsving, når dødelighed betragtes over tid.

Bæltefiksering

Antallet af unikke patienter, der bæltefikseres, lå sidste år på et gennemsnit på omkring 110 i kvartalet. Hen over de seneste par kvartaler har niveauet ligget lidt højere. I 1. kvartal 2024 ligger antallet af unikke patienter, der er blevet bæltefikseret, på 124.

Forebyggelse af brug af tvang er et vedvarende fokus for psykiatrien, og da forebyggelse af tvang er meget kompleks, arbejdes der med mange forskellige initiativer, og hver afdeling har sin egen handleplan. Der er en stigende erkendelse af, at forebyggelse af tvang er en tværsektoriel opgave, som kræver et styrket samarbejde på tværs af Psykiatrien, kommuner, bosteder m.fl. Der er derfor etableret et nationalt lærings- og kvalitetsteam for forebyggelse af tvang, hvor Region Midtjylland er repræsenteret med to forbedringsteams.

Udredningsret

Opgørelsen af den korrigerede udredningsret fraregner ventetid, der enten skyldes faglige hensyn eller patientens eget ønske. I 1. kvartal 2024 ligger den korrigerede andel patienter udredt inden for 30 dage på 61,5 %, hvilket er højere end i det foregående kvartal, hvor målopfyldelsen var på 58,6 %. Udviklingstendensen set over en længere periode er, at målopfyldelsen har været faldende på tre af hospitalerne (Regionshospitalet Gødstrup, Regionshospitalet Horsens og Psykiatrien i Region Midtjylland).

Hvis man ser på udviklingen de enkelte måneder i første kvartal, er der for alle somatiske hospitaler en stigende overholdelse, som også ser ud til at fortsætte ind i april måned. Der er en positiv udvikling i andelen af forløb, der udredes inden for 30 dage. Derudover drives udviklingen af, at der i organisationen er sat fokus på korrekt oplysning til patienterne om alternative udredningsmuligheder og registrering heraf.

Ifølge lovgivningen om ret til hurtig udredning er regionen forpligtiget til at udrede patienter inden for 30 dage eller, hvis det ikke er muligt, at oplyse patienten om et navngivet alternativt udredningssted, som kan udrede inden for fristen. Lovgivningens intention med dette er, at patienterne hjælpes mest muligt til hurtig udredning. Det er denne forpligtigelse, der har været sat fokus på, og som har resulteret i, at en større andel patienter er blevet oplyst om alternative muligheder for hurtig udredning. Hvis der ikke kan oplyses et navngivet alternativt udredningstilbud, skal der oplyses om ret til udvidet frit sygehusvalg.

Når der er oplyst om et konkret alternativt sted, som kan udrede inden for 30 dage, giver det mulighed for at foretage en registrering af dette. Registreringen medfører en korrektion i overholdelsen af udredningsretten. Korrekt registrering understøttes fra 1. kvartal 2024 af en robotløsning, der efterregistrerer koden på forløb, hvor den mangler.

Overholdelse af retten til hurtig udredning indgår som et af målene i regeringens akutupakke. Målsætningen er, at overholdelsen skal op på det niveau, den var før COVID-19, hvilket var omkring 80 %.

Overholdelse af udrednings- og behandlingsretten følges fortsat tæt fra direktionen og i det igangsatte arbejde med hospitalerne, hvor patientrettighederne er i fokus, med henblik på at hospitalerne kan inspirere hinanden i forhold til at sætte initiativer i gang.

Kræftpakker

Kvalitetsmålet vedrørende kræftpakker handler om efterlevelse af de samlede forløbstider for alle organspecifikke kræftpakker. Med samlet forløbstid menes perioden fra henvisning til start på behandling. Indikatoren opgør andelen af kræftpakkeforløb gennemført inden for forløbstiderne, fratrukket patientønsket eller lægefagligt begrundet ventetid. Indikatoren opgøres kun for pakkeforløb, hvor patienten efterfølgende starter i behandling.

Den samlede målopfyldelse på kræftpakkerne ligger på 84,3 % i 1. kvartal 2024. Målopfyldelsen ligger således lavere end i 4. kvartal 2023, hvor målopfyldelsen lå på 86,2 %. Direktionen holder faste taskforcemøder med hospitalerne med henblik på at aftale indsats, som kan fastholde målopfyldelsen på et stabilt niveau.

Patientinddragelse

De seneste tal for patienttilfredshed, patientinddragelse og patientkommunikation viser, at alle tre indikatorer generelt set ligger højt og stabilt i Region Midtjylland. Tallene er hentet fra den Landsdækkende Undersøgelse af Patientoplevelser (LUP), og som det ses i afrapporteringen, ligger oplevelsen af patientinddragelse på 4,04 ud af 5, og oplevelsen af patientkommunikation ligger på 4,21 ud af 5 på regionsniveau i 1. kvartal 2024. Administrationen arbejder på, at resultater for Psykiatrien på sigt indgår i regionens målbillede på sundhedsområdet.

Ekstra bilag

På baggrund af ønske fra psykiatri- og socialudvalget er der udarbejdet følgende ekstra dataudtræk (vedlagt som bilag):

- En oversigt over den samlede tvang i regionen
- En opgørelse af andel genindlæggelser i Psykiatrien.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at status for målbilledets indikatorer pr. 1. kvartal 2024 tages til efterretning.

Bilag

Målbillede, politisk opfølgning - 1. kvartal 2024

Oversigt over den samlede tvang i RM - 1. kvartal 2024

Andel akutte genindlæggelser i Psykiatrien - 1. kvartal 2024

Ledelsesberetninger - 1. kvartal 2024

Punkt 13: Robustgørelse af akutområdet

1-40-72-7-22

Resume

Regionsrådet besluttede medio 2022 at sætte fokus på en langsigtet robustgørelse af akutområdet og den sammenhængende akutindsats. Siden opstart af processen er der sket en række ting med betydning for området, der gør det relevant at gentænke indhold og proces. Der er således sket en stor udvikling på området, idet en række af de initiativer, der er sat i værk i regi af blandt andet den 360-gradersplan, som regionsrådet tidligere har vedtaget, er begyndt at slå igennem.

I dette punkt lægges der derfor vægt på at samle de mange tråde og give overblik over eksisterende og nye initiativer på området, hvor der i forhold til sidstnævnte konkret stilles forslag om at have et særligt fokus på fire områder/spor.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at udkast til indsatspapir vedrørende robustgørelse af akutområdet godkendes.

Sagsfremstilling

Sagen behandles i følgende stående udvalg:

Hospitalsudvalget

Udvalg for nære sundhedstilbud

Psykiatri- og socialudvalget

Sundhedsvæsenet har gennem en årrække været presset af mange og store omstillinger og begivenheder. Dette gælder ikke mindst på akutområdet. Den demografiske udvikling indebærer således en forventet stigning i antallet af ældre og multisyge borgere og et deraf følgende pres på de praktiserende læger, det præhospitale område, psykiatrien, akutafdelingerne og hospitalerne generelt.

Efter forslag fra hospitalsudvalget besluttede regionsrådet i juni 2022 at sætte fokus på en langsigtet robustgørelse af akutområdet. Som opfølgning herpå vedtog regionsrådet en overordnet ramme for det videre arbejde med akutområdet og den sammenhængende akutindsats. Som led i processen har der i 2023 blandt andet været en dialog mellem regionsrådet og en række af de centrale aktører på akutområdet, herunder regionens fem akutafdelinger, Præhospitalet og Psykiatrien vedrørende de centrale udfordringer for akutområdet og den sammenhængende akutindsats samt mulige løsninger. Hospitalsudvalget, udvalg for nære sundhedstilbud og psykiatri- og socialudvalget har på baggrund af dette i april 2024 givet input til et første udkast til indsatspapir. En oversigt over præciseringer i indsatspapiret efter input fra hospitalsudvalget, udvalg for nære sundhedstilbud og psykiatri- og socialudvalget er vedlagt som selvstændigt bilag.

Sideløbende med arbejdet med forslag til indsatser mv. med henblik på robustgørelse af akutområdet, er der herudover arbejdet med en lang række andre initiativer for at styrke sundhedsvæsenet - både i regionen generelt og på landsplan. Behovet for og forslag til nye initiativer vedrørende robustgørelse af akutområdet skal således ses i perspektivet af den udvikling, der er sket - herunder mange beslutninger og initiativer med betydning for akutområdet, som oplistes mere detaljeret i den afsluttende del af dette punkt. Det er derfor relevant at gentænke indhold og proces.

Initiativer og opfølgning vedrørende robustgørelse af akutområdet

I vedlagte indsatspapir lægges vægt på at samle de mange tråde og give overblik over eksisterende og nye initiativer på området. I overensstemmelse med regionsrådets oprindelige beslutning er området beskrevet i seks spor i indsatspapiret. I forbindelse med hvert spor er regionens ambitioner på området beskrevet. Med udgangspunkt i anbefalinger fra Robusthedskommissionen og Sundhedsstyrelsen beskrives derefter konkrete indsatsområder inden for hvert spor. Samtidig redegøres der for sammenhæng til andre planer og igangværende initiativer med relevans for akutområdet.

Indsatspapiret beskriver en række igangværende initiativer samt nogle kerneområder, hvor det foreslås at sætte nye initiativer i gang. Da der er tale om mange og brede indsatser, foreslås det, at opfølgning på de kommende indsatsområder fokuseres.

Konkret foreslås det, at der især fokuseres på følgende områder/spor i forhold til nye initiativer:

- Tiltrækning og tilknytning: fokus på initiativer, der er specifikke for akutområdet
- Lægevagten og Lægevagtens Natberedskab
- Akutkoncept og akutte patientforløb: fokus på aktivitetsmæssig belastning i akutafdelingerne og modtagelse af afklarede akutte patienter

- Akut psykiatri: fokus på styrket og harmoniseret samarbejde mellem psykiatri og somatik ved behov for akut hospitalsbehandling.

Det foreslås at sætte særlig fokus på tiltrækning og tilknytning, fordi området er meget vigtigt for tilrettelæggelse af de akutte patientforløb, og fordi der historisk har været en del udfordringer med dette netop på akutområdet.

Lægevagten og Lægevagstens Natberedskab er foreslået til særlig opfølgning, fordi det er relevant for hele akutområdet, at den nye lægevagtsaftale, herunder Lægevagstens Natberedskab, implementeres til gavn for borgerne. Dette gælder både bestræbelserne på at øge adgangen til almen praksis i dagtid, de fælles initiativer for at forebygge både unødige henvendelser til det akutte system og unødige akutte indlæggelser og de erfaringer, der opnås i forbindelse med regionens hjemtag af lægevagtsopgaven om natten.

Det er foreslået at sætte særlig fokus på de akutte patientforløb, fordi det er vigtigt i videst muligt omfang at sikre at belastningen på akutafdelingerne ikke bliver for høj. Omlægning af patientforløb med særlig fokus på afklarede patienter kan være et redskab i den sammenhæng.

Endelig foreslås det at rette en særlig opmærksomhed mod den akutte psykiatri, idet regionsrådet i en årrække har haft en ambition om at sikre bedre sammenhæng mellem somatik og psykiatri på akutområdet. I den forbindelse er der i foråret 2024 sat en arbejdsgruppe i gang, der skal se på, hvordan modtagelse af akutte patienter med psykiatriske problemstillinger bedst muligt tilrettelægges på tværs af regionen under hensyntagen til Sundhedsstyrelsens anbefalinger og de rammer, der fremgår af psykiatriplanen fra 2017 vedrørende fælles akutmodtagelser for psykiatriske og somatiske patienter. Arbejdsgruppen skal også fremkomme med forslag til en implementeringsplan.

Efter regionsrådets behandling af forslag til indsatspapirvedrørende robustgørelse af akutområdet vil administrationen udarbejde en plan for den forventede opfølgning på de udvalgte områder, som forventes præsenteret for regionsrådet i oktober 2024. Planen vil omfatte mulighed for en videre dialog mellem udvalgene og akutafdelingerne om aktivitet og belastning i akutafdelingerne.

Udvikling og kontekst

Som nævnt ovenfor er der sideløbende med arbejdet med forslag til indsatser mv. med henblik på robustgørelse af akutområdet arbejdet med en lang række andre initiativer for at styrke sundhedsvæsenet. En række væsentlige nedslag oplistes herunder.

I regi af den 360-gradersplan, som regionsrådet tidligere har vedtaget, blev der blandt andet iværksat en række initiativer med henblik på tiltrækning og tilknytning af medarbejdere til det regionale sundhedsvæsen generelt. En række af disse initiativer har også været målrettet - og haft effekt på - akutområdet.

Dernæst har der i forbindelse med regeringens udspil om en akutplan også været fokus på en række initiativer, der kan styrke sundhedsvæsenet generelt, herunder initiativer, der kan styrke akutområdet. Det gælder fx aftale om 72-timers behandlingsansvar for udskrevne patienter og styrkelse af ordningen med plejehjemslæger.

I januar 2023 blev der indgået en aftale med PLO-Midtjylland om modernisering af lægevagten. Delelementer i denne aftale er, at der skal arbejdes med et styrket samarbejde mellem lægevagten og psykiatrien, og at der skal ses på mulighederne for at etablere alternative frontlinjetilbud til borgere, der har spørgsmål til lægevagten. Der er taget hul på processerne omkring begge disse initiativer. En anden vigtig konsekvens af lægevagtsaftalen er, at regionen fra den 1. marts 2024 har overtaget ansvaret for lægevagtsopgaven om natten.

Herudover er der i december 2023 indgået aftale om Budget 2024 og dertilhørende spareplaner. Det indebærer, at der er truffet beslutning om akutklinikernes rolle og åbningstider, ligesom der er truffet en række beslutninger vedrørende det præhospitale beredskab. Fra nationalt hold er der endelig varslet et udspil fra Sundhedsstrukturkommissionen i juni 2024. Det har betydet, at udvikling af nye samarbejdsaftaler mellem region og kommuner de facto er sat på pause, mens udspillet afventes.

Behovet for - og forslag til - nye initiativer vedrørende robustgørelse af akutområdet bør som nævnt ses i perspektivet af den udvikling, der er sket, herunder de ovenfor nævnte beslutninger og initiativer med betydning for akutområdet.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at udkast til indsatspapir vedrørende robustgørelse af akutområdet godkendes.

Tidligere Politisk Behandling

Hospitalsudvalget, udvalg for nære sundhedstilbud og psykiatri- og socialudvalget har i april 2024 givet input til et første udkast til indsatspapir.

Regionsrådet vedtog den 22. oktober 2022 en overordnet ramme for det videre arbejde med en robustgørelsesstrategi for akutområdet. Ønsket om en strategi for robustgørelse af akutområdet udsprang oprindeligt af et ønske fra hospitalsudvalget den 9. maj 2022, som regionsrådet tiltrådte på sit møde i juni samme år.

Bilag

Udkast til indsatspapir for robustgørelse af akutområdet

Notat om proces, herunder input fra de stående udvalg

Punkt 14: Forberedelse af møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg #

1-00-26-23

Resume

Drøftelse af emner til møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at emner til møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg drøftes.

Sagsfremstilling

Psykiatri- og socialudvalget har aftalt, at udvalget som et fast punkt på udvalgets dagsorden drøfter relevante emner på møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg samt drøfter eventuelle emner, som ønskes taget op i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg.

Psykiatri- og socialudvalget modtager løbende de åbne dagsordener og referater til møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg.

Der var senest møde i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg den 6. juni 2024. Det næste møde er den 26. september 2024

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget drøftede emner til møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg.

Punkt 15: Gensidig orientering #

1-00-26-23

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for udvalgets medlemmer.

Mødeplan for psykiatri- og socialudvalget
Mødeplan for resten af 2024 er vedlagt.

Beslutning

Administrationen orienterede om, at Region Midtjylland har modtaget en kommunal henvendelse om en interessetilkendegivelse om etablering af en ny sikret institution. Sagen vil blive fremlagt til politisk behandling i august 2024.

Administrationen orienterede om status på arbejdet med at styrke sikkerheden for patienter og medarbejdere i Retspsykiatrien i Psykiatrien i Region Midtjylland.

Udvalget aftalte, at der afholdes et ekstraordinært møde efter sommerferien med henblik på behandling af en række udsatte punkter fra udvalgets møder. Der vil være mulighed for virtuel deltagelse.

Bilag

Mødeplan for psykiatri- og socialudvalget

Punkt 16: Underskriftsark #

1-00-26-23

Sagsfremstilling

Psykiatri- og socialudvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i First Agenda ved at trykke på "Godkend".

Beslutning

Underskriftsarket er journaliseret på sagen.

Alle var mødt.

Mette Guldborg, Anne Marie Nørgaard og Marianne Karlsmose deltog fra punkt 4. Anne Marie Nørgaard forlod mødet efter behandling af punkt 16.

Jacob Klærke deltog virtuelt i punkt 1-6.

Der var en pause i mødet kl. 13.00-14.00.

Mødet blev hævet kl. 15.40.